

VJEŽBA

(nastajanje riječi, podrijetlo riječi, homonimi, frazemi, narječja)

1. Razvrstaj sljedeće riječi u tablicu prema načinu na koji su nastale:

menadžer, učiteljica, uzbrdo, dizajn, glava (obitelji), Poljska, ribolovac, list (papira)

tvorba riječi	promjena vrste	proširivanje značenja	jezično posuđivanje

2. U tablicu posuđenica razvrstaj navedene primjere.

čarapa, softver, informacija, file, prezentacija, limun, eksperiment, čipka, party, lopov, šnicla, sistem

TUĐICE	USVOJENICE	INTERNACIONALIZMI

3. Ispred dijelova razgovora upiši imena likova koji izgovaraju rečenice (LU, MA ili BAKA). Imaj na umu da blizanac **LU** voli u upotrebljavati **istozvučnice**, blizanac **MA** voli **istopisnice**, a **baka** voli **istoobličnice**.

_____ : - Vidio sam susjedu **Ružu** kako bere **ružu**. Znaš, vrt joj je prekrasan.

_____ : - Za tako uređen vrt može biti zahvalna **ùnuci**. Moji **ùnuci** ne rade u vrtu.

_____ : - Znaš, beremo masline. Tata će **kúpiti** beračicu da ne moramo **kúpiti** ručno.

_____ : - Imam novi ljetni hobi. Kad stignem na **Brač**, svirat ću mandolinu i **brač**.

_____ : - On i njegove ideje! Misli da će glazbom privući neku morsku **vílu** u našu **vílu**.

_____ : - Dečki, moram ići. Veselim se **pljüsku**, a vas obojica zaslužili ste **pljüsku**... Želim reći pusu.

4. Frazemima pridruži njihova značenja tako da na crtu upišeš slovo uz odabrano značenje.

ostati kratkih rukava _____

a) šutjeti, suzdržavati se od govorenja

vući za nos _____

b) izgubiti nešto

biti trn u oku _____

c) obmanjivati, davati lažna obećanja

graditi kule u zraku _____

d) jako smetati, izazivati zavist

držati jezik za zubima _____

e) zanositi se neostvarivim planovima

5. U navedenim primjerima prepoznaj kojim je narječjem pisana pjesma te pronađi obilježja tog narječja prisutna u pjesmi.

a) Drago Ivanišević: *Jubav*

Ka da san sunce stavila u nidra,
tako me peče,
tako me žiga
jubav moja.
Bole me, bole,
ka da su me izboli
svin dračan ovega svita.
I gren po julican, po dvoriman obavita
u joblak pun tišine,
ma ponosnija o'granja
u proliće.

b) Dragutin Domjanić: *Božić*

Posipal bi snegom
vse pute
i spunil z veseljem
vse kute,
va smeh i popevka zvoni,
da brigah i tugah
ni,
da suza već oko ne muti,
da vsaki v srcu
očuti:
Božić je došel nam vesel,
vsakomu sreće donesel
v sela i grade i gaj,
meni takaj!

c) učenički rad *Didova šupa*

„Reci mi, dido, kakav je ovo stroj,
je li se s njime išlo u boj?“
„O sinko, sinko moj mladi,
pa s tim se, dite, u polju radi!
Pa to su, sinko, drljače stare
Što su nam zemlju sitnit znale.“
„O, dido, dido, bekrijo stara,
reci – čija je to gitara?“
„Dite ludo, malo i milo,
u moje doba tog nije bilo.
To je, dite, slavonska tica,
lipa glasa, bisernica.“
(...)

a) Drago Ivanišević: *Jubav*

- narječje: _____, govor: _____
- primjer zamjene glasa *lj* glasom *j* na početku riječi: _____
- dva primjera dodavanja *j* na početku riječi: _____, _____
- dva primjera zamjene glasa *m* glasom *n* u 1. licu jednine prezenta: _____, _____
- primjer uporabe talijanske inačice veznika *ali*: _____

b) Dragutin Domjanić: *Božić*

- narječje: _____, govor: _____
- tri primjera zamjene prijedloga *u* prijedlozima *v* i *va* (prepisati i imenice uz koje prijedlozi stoje):
_____, _____, _____
- dva primjera zamjene skupine *sv* skupinom *vs* na početku riječi: _____, _____
- tri primjera zadržavanja glasa *L* na kraju riječi: _____, _____, _____
- dva primjera dodavanja glasa *h* na kraju riječi u G množine: _____, _____

c) učenički rad *Didova šupa*

- narječje: _____, govor: _____
- primjer turcizma (posuđenice iz turskog jezika: _____)
- primjer gubljenja suglasnika *p* iz skupine *pt* na početku riječi: _____
- imenica koja označava alat za obradu zemlje: _____
- pridjev koji označava pokrajinu u kojoj se govori ovim narječjem: _____